

Reguleringsmyndigheten for energi
Postboks 5091, Majorstua
Oslo

15.03.2022

Lede sitt innspill til «Nettselskapenes håndtering av markedssensitiv informasjon»

Lede takker for anledningen til å gi innspill på rapporten «Nettselskapenes håndtering av markedssensitiv informasjon» som er utarbeidet av Thema Consulting Group og Devoteam.

Etterspørselen etter nettkapasitet er høy. En mer aktiv nettdrift kan muliggjøre en høyere utnyttelse av det eksisterende strømnettet. Dette krever gode prognoser for kraftflyten i strømnettet. Og slike prognoser bygger bl.a. på produksjonsplaner og eventuelle forbruksplaner.

Fremskritt innenfor digitalisering muliggjør en mer rasjonell og effektiv samhandling mellom kraftsystemets aktører. Det er et stort potensial for å forbedre driftstansplanleggingen gjennom en bedre og mere løpende digital samhandling mellom DSO-DSO, DSO-SGU og DSO-TSO¹.

I DIGIN er det etablert flere arbeidspakker som tar for seg samhandling mellom DSO-DSO. Lede og Glitre Energi Nett har IT-løsninger som brukes til å planlegge driftstanser. I DIGIN sin arbeidspakke «Driftstanskoordinering» samarbeider Lede, Glitre Energi Nett, Føre og Føie om å etablere gode tilnærminger for digital koordinering av driftstanser mellom ulike nettselskap.

Videre kommenteres konkrete forhold relatert til rapporten som er på høring.

Forholdet til SOGL og KORRR

Det er viktig at DSO-er raskt får tilgang til nødvendige data slik at de kan utvikle driften av strømnettet. DSO-er har krav på slik informasjon etter SOGL og KORRR. SOGL og KORRR burde vært drøftet i rapporten til Thema Consulting Group og Devoteam.

¹ Transmisjonssystemoperatør (TSO), distribusjonssystemoperatør (DSO) og signifikant sluttbruker (SGU).

Sensitiv informasjon er en del av DSO-er sin hverdag

DSO-er håndterer pr d.d. mye informasjon som ikke må komme på avveie:

- Sensitiv informasjon om kraftforsyningen.
- Personopplysninger.
- Kundeinformasjon som er konkurransesensitiv.
- Markedssensitiv informasjon.
- Informasjon som kan gi enkelte aktører fordeler hvis den deles selektivt.

Nettselskapene har stor oppmerksomhet på hvordan slik informasjon håndteres. Det finnes regelverk med krav, veiledninger med anbefalinger, rutiner, m.m.

Det bør være relativt kurant å etablere tilnærminger som sikrer at DSO-er raskt kan få tilgang til produksjonsplaner og eventuelle forbruksplaner. I utgangspunktet så bør en ikke «finne opp kruttet på nytt» med hensyn til krav, anbefalinger, rutiner, m.m.

Mange av de kravene som foreslås i rapporten til Thema Consulting Group og Devoteam, virker greie, og de er gjenkjennbare fra annet regelverk:

- Etablering av retningslinjer for håndtering av markedssensitiv informasjon.
- Identifikasjon og dokumentasjon av markedssensitiv informasjon.
- Angivelse av formål.
- Angivelse av brukere med et tjenestemessig behov.
- Regelmessige risikovurderinger.
- Beskyttelse, tilgangsstyring og logging.
- Nødvendig opplæring og taushetserklæring.

Det er selvsagt at det kun er brukere med et tjenestemessig behov som skal få tilgang til sensitiv informasjon, at sensitiv informasjon ikke må deles med uvedkommende, at DSO-er skal ha en nøytral opptreden, at innsideinformasjon ikke skal misbrukes, m.m. Eventuelle nye krav bør virke i harmoni med eksisterende regelverk, f.eks. nøytralitetskravene i NEM-forskriftens § 4-14 og forbudet mot innsidehandel i NEM-forskriftens § 5-2. Det er ikke nødvendig å lage overlappende regulering.

Det bør også stilles følgende krav:

- Selskapsmessig og funksjonelt skille.
- Ren nettsentral. Dersom en DSO skal ha en rett til å motta markedssensitiv informasjon fra markedsaktører, så må den ikke selge driftstjenester til markedsaktører.

I regi av Energi Norge er det utarbeidet en bransjenorm/-standard med hensyn til personopplysningsloven². Det kan være hensiktsmessig å benytte samme tilnærming og lage en bransjenorm/-standard for håndtering av markedssensitiv informasjon.

Sletting av markedssensitiv informasjon

Lede støtter ikke en automatisk sletting av markedssensitiv informasjon. Slik informasjon bør kunne lagres som lenge det finnes et relevant formål.

Felles lokaler, kantine, m.m.

Lede ser ikke behov for separate lokaler, separat kantine, m.m. Det er den sensitive informasjonen som skal skjermes, og ikke de som jobber med slik informasjon. Samfunnet er ikke tuftet på at man skal isolere arbeidstakere som jobber med bestemte typer informasjon. Hvis man var avhengig av separate lokaler, separat kantine, m.m., så ville den valgte løsningen ikke vært tilstrekkelig robust. Ledet støtter heller at en etablerer et godt rammeverk som sikrer at alle vet hvilken informasjon som er markedssensitiv, at alle vet hvordan slik informasjon skal håndteres, at alle er sitt ansvar bevisst, at alle har forpliktet seg gjennom en taushetserklæring, m.m.

Personkontroll og særskilt karenstid ved jobbskifte

Det er mange stillinger i Norge som krever at en behandler sensitiv informasjon på riktig måte. Vi ser ikke behov for en særskilt personkontroll. De prosesser som inngår i en ansettelse i kraftbransjen, bør være tilstrekkelige. Hvis en person viser seg uegnet til å håndtere bestemte typer informasjon, så må arbeidsgiver håndtere dette på en dertil egnet måte.

At ansatte som har fått tilgang til markedssensitiv informasjon, skal pålegges en særskilt karenstid ved jobbskifte, virker fremmed og unødvendig. En slik tilnærming vil være inngripende overfor enkeltindividet. Det er ingen tradisjon for en slik bruk av karenstid i Norge. Det bør være tilstrekkelig at ansatte ved jobbskifte forblir bundet av en taushetserklæring. Innsideregelverket gjelder også.

Nettnivå

DSO-er utvikler, forvalter, drifter og eier lokalt og regionalt distribusjonsnett. Det er kun i regionalt distribusjonsnett og transmisjonsnett at TSO / Statnett som systemansvarlig, har en koordinerende rolle med hensyn til systemdriften. I lokalt distribusjonsnett har DSO-ene det fulle ansvaret. Systemansvarlig har ingen rolle.

² <https://www.energinorge.no/publikasjoner/rapport/2020/bransjestandard-personopplysningsloven/>

Det virker som om Thema Consulting Group har utelukkende fokus på DSO-er og regionalt distribusjonsnett, og at de har glemt lokalt distribusjonsnett. En mer aktiv nettdrift og bedre samhandling er nødvendig for begge nettnivå. Det er viktig at en regulering tar dette inn over seg.

Databehov

Selskapene har ulike data og databehov:

- TSO / Statnett som netteier og systemansvarlig, har i stor grad behov for aggregerte data (stasjonsgrupper, områder, m.m.).
- DSO-er har behov for data med en høyere oppløsning, ofte stedsspesifikke data.
- DSO-er behandler informasjon som tar for seg forhold og grensesnitt i lokalt distribusjonsnett. Selv i aggregert form, så er dette data som TSO / Statnett som systemansvarlig, ikke har et behov for.

Det kan virke som om Thema Consulting Group og Devoteam tror at Statnett som systemansvarlig, har og skal ha tilgang til all markedssensitiv informasjon om nettdrift: *«I dag er Statnett som systemansvarlig den eneste som har krav på tilgang til all markedssensitiv informasjon knyttet til nettdrift.»*.

Dette er imidlertid feil. Sensitiv informasjon skal ikke deles med aktører uten et tjenstemessig behov. Statnett som systemansvarlig, har ikke et tjenstemessig behov for all markedssensitiv informasjon.

Systemansvarlig sin rolle

TSO / Statnett som netteier og systemansvarlig, og DSO-er har alle et behov for å håndtere markedssensitiv informasjon. Alle bør være underlagt samme krav og regulering.

I rapporten foreslås det å gi Statnett som systemansvarlig, en særskilt rolle og oppgaver i forhold til utvikling av krav og rutiner for markedssensitiv informasjon:

«Det bør vurderes om systemansvarlig kan gis et utvidet ansvar for å koordinere de finisjonene av tjenstlig behov og rammer for beskrivelse av roller som skal få tilgang samt oppfølging av disse forholdene overfor nettselskapene. ... Statnett kunne med utgangspunkt i forskrift om systemansvar eller som en del av konsesjonen som systemansvarlig få ansvar for å utarbeide retningslinjer som nettselskapene skal benytte som grunnlag for å dokumentere sin håndtering av markedssensitiv informasjon. I den grad systemansvarlig får et ansvar for utvekslingen av markedssensitiv informasjon, kan det være hensiktsmessig at ansvar for logging av dette ligger hos systemansvarlig. Det bør vurderes om RME skal godkjenne et slikt opplegg eller bare føre tilsyn med at det fungerer etter formålet, jf. også RMEs regulering av

systemansvaret i dag som er basert på systemansvarsforskriften og etterfølgende godkjenning av Statnetts retningslinjer for utøvelse av systemansvaret.».

Det er ikke naturlig at en systemansvarlig aktør har en særskilt rolle og oppgaver i forhold til utvikling av krav og rutiner for markedssensitiv informasjon. Lede støtter derfor ikke forslaget til Thema Consulting Group og Devoteam. Selve forslaget er meget uheldig. Systemansvarlig har lite kunnskap om DSO-er sine behov.

Det er heller ikke naturlig at systemansvarlig skal ha ansvar for utvekslingen av markedssensitiv informasjon. Mye av informasjonen som skal utveksles, er ikke relevant for systemansvarlig. Se kapittelet om databehov.

Lede mener at det er hensiktsmessig å ha moderne og desentraliserte modeller for datautveksling som ivaretar ulike aktører sine behov. Desentraliserte modeller kan være robuste for enkeltfeil, og de er fleksible for nye fremtidige behov.

Myndighetene sin rolle

Reguleringsmyndigheten for energi bør være tilsynsmyndighet, og regelverket bør utvikles av offentlige myndigheter. Bransjen må selv være ansvarlig for at den følger regelverket, ta initiativ til å utvikle en eventuell bransjestandard-/norm, m.m., dvs. slik det er for annet regelverk.

Ta kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Lede AS

Eivind Gramme
Rammevilkår

